

Marilena Șerban • Mădălina Vincene

*Cum îți petreci
vacanța de iarnă?*
(cuvântul autoarelor)

Caiet pentru vacanța de iarnă

clasa a VI-a



Cuprins

Cum îți petreci vacanța de iarnă? (cuvântul autoarelor)	3
Cine sunt eu? (joc de autocunoaștere)	4
Unitatea 1: Lumea circului	5
În cușca leului (fragment), de Jack London	5
Legea nr. 205/2004 privind protecția animalelor (fragment)	15
Fram, ursul polar (fragment), de Cezar Petrescu	17
Festivalul internațional de artă a circului (internet)	21
Clovnii, de Mirosław Holub	23
De ce fierbe copilul în mămăligă? (fragmente), de Aglaja Veteranyi	24
Scamatorii, scamatorii, scamatorii (fragment), de Marin Sorescu	25
Unitatea 2: Fărâme de înțelepciune	29
Câinile, de Anton Pann	29
Musca, de Alecu Donici	35
Papagalul și celelalte paseri, de Grigore Alexandrescu	36
Fabulă, de Elena Nițu (elevă)	39
Cerbul, de Lev Tolstoi	40
Parabola despre împăratul milos și servul neîndurat	42
Cei șapte ani de-acasă. Codul bunelor maniere pentru copii (fragment), de Michiela Poenaru	45
Greierile și furnica, de Marin Sorescu	47
Unitatea 3: Tablou de natură	51
Noapte de iarnă, de George Topîrceanu	51
Cum se fabrică zăpada, de Iulia Nițu, Ella Nițu (elevae)	55
Întâmplarea cu vântul Matteo (fragmente), de Dino Buzzati	56
Bucegii pe timp de ploaie, de Dan Alexe	64
Ofertă turistică	68
Unitatea 4: Făpturi închipuite	71
Noi făpturi propuse naturii, de Christian Morgenstern	71
Portrete, de Jules Renard	74
Povestea fără sfârșit (fragment), de Michael Ende	76
Enciclopedia zmeilor (fragment), de Mircea Cărtărescu	77
Dinozaurii (text științific)	79
Catalogul ființelor fantastice (fragmente)	82
Fișă pentru evaluarea redactării textului narativ	89
Fișă pentru evaluarea redactării textului descriptiv	90
Fișă de autoevaluare: Ce fel de cititor sunt?	91



Scrive o narațiune, de 10–15 rânduri, în care să folosești următoarele cuvinte: mătura, leu, nebunie, arenă.

[illegible]

Citește un fragment din textul *În cușca leului*, de Jack London, și încercuiește termenii folosiți de tine în compunerea de mai sus.

- Bătrânul Hanibal a înnebunit! le dădu el de veste.
- Vorbă să fie — făcu Harris Collins. Mai degrabă cred că tu ai îmbătrânit. Ți-
prins slăbiciunea, asta este! Vino să-ți arăt. Haideți, veniți cu toții. Facem o pauză de
cincisprezece minute și am să vă arăt eu ceva ce nu s-a mai văzut pe nicio arenă, de când
lumea! Numărul ăsta ar merita zece mii pe săptămână, oriunde... numai că n-ar ține prea
mult. Bătrânul Hanibal și-ar arăta repede ghearele, de jignit ce s-ar simți. Haideți, să vină
toată lumea. Veniți cu toții. Cincisprezece minute pauză.

Și Mihail se luă după cel din urmă și cel mai teribil stăpân al său, conducând împreună cu el procesiunea de salariați și de specialiști care tocmai se aflau în vizită. După cum se știa prea bine, când Harris Collins dădea vreo reprezentatie, apoi o dădea numai pentru elită, pentru numeroșii specialiști în ale dresajului.

Paznicul leilor și tigrilor, căruia firea lui de bestie îi lăsase urme pe față, scânci în chip de protest, când văzu că stăpânul lui se pregătește să intre în cușca lui Hanibal, înarmat doar cu o coadă de mătură.

Hanibal era bătrân, dar avea faima de a fi cel mai mare leu aflat în captivitate și nici nu-și pierduse încă dinții. Se plimba în sus și în jos prin cușcă, greoi și legănat, așa cum le e obiceiul animalelor în captivitate, când, deodată, o lume neașteptată de vizitatori năvăli în spațiul din fața cuștii lui. Leul, însă, nici nu se sinchisi și continuă să meargă legănându-și capul, întorcându-se cu suplețe de fiecare dată când ajungea la un capăt al cuștii, cu aerul unuia care urmărea un țel bine definit.

— Uitați, așa face de două zile, scânci paznicul. Și cum simte că te apropii de el, întinde laba după tine. Uitați ce mi-a făcut!

Omul ridică brațul drept. Cămașa și flanela îi erau făcute ferfeniță și niște șanțuri roșii, paralele, săpate de-a lungul brațului, cu sângele încheșat pe ele, însemnau locul pe unde trecuseră ghearele leului.

— Și nici măcar n-am intrat la el. M-a zgâriat printre gratii, dintr-o lovitură, când mă pregăteam să-i curăț cușca. Cel puțin dacă ar răcni sau mai știu eu ce! Dar nu scoate niciun sunet și umblă doar așa, în sus și în jos!

— Unde-i cheia? întrebă Collins. Bine, acum așteaptă să intru și după aceea încuie la loc. Scoate cheia din broască, fă-o pierdută, arunc-o sau uită unde ai pus-o. Nu mă grăbesc deloc. Am toată vremea să aștept s-o găsești și să-mi dai drumul.

Și Harris Collins, care nu era mai mult decât o bucățică de om și care trăia cu frica în sân ca nu cumva, la masă, mama copiilor lui să-i toarne farfuria cu supă fierbinte în cap, intră în cușcă, în fața întregii mulțimi de slujbași de-ai lui și de vizitatori de meserie, care îl priveau cu un ochi critic. Intră înarmat doar cu o coadă de mătură. Apoi ușa fu încuiată în urma lui și, de cum se văzu înăuntru, îl privi nepăsător, dar încordat, pe Hanibal, care se plimba încoace și încolo. Porunci din nou să se încuie ușa și să se scoată cheia din broască.

Leul se plimbă mai departe de câteva ori, în sus și în jos, refuzând să-l ia în seamă pe intrus. Apoi, pe când se întorcea ca s-o pornească iarăși spre perete, Collins i se așeză în cale, ca la întoarcere să-i stea în față, și rămase înfipt acolo. Găsind drumul blocat, Hanibal nu scoase niciun răcnet. Dintr-o mișcare a mușchilor săi, care păreau să lunece unii într-alții ca sub un înveliș mătăsos arămiu, dădu să izbească piedica ce îi stătea în cale. Dar Collins, știind dinaintea leului ce avea acesta de gând să facă, lovi primul, trăgându-i una cu coada măturii peste nasul moale. Hanibal se dădu înapoi cu un mârâit și repezi ca fulgerul a doua lovitură, cu laba lui puternică. Dar și de astă dată Collins i-o luă înainte și izbitura în nas îl făcu pe leu să se dea înapoi.

— Trebuie să-l fac să țină capul în jos – numai așa putem fi în siguranță – mormăi maestrul dresor, cu glas încet, dar încordat. Așa? Ei atunci, ține-o și p-asta!

Dar lovitura pe care o primi neîntârziat peste nas îl sili să-și plece capul și regele animalelor, cu nasul încă în pământ, se dădu înapoi încetișor, mârâind și scoțând tot felul de sunete din gâtlee și din piept.

— Dă-i drumul, așa! spuse Collins, luându-se după leu și pocnindu-l cu putere peste nas, silindu-l astfel să-și grăbească retragerea. Omul e stăpân pentru că are cap cu care să gândească — își continuă Collins lecția. Și de aceea trebuie să facă în așa fel încât capul să-i conducă trupul. Asta-i tot. Adică, trebuie să gândească mai repede decât animalul și să i-o ia înainte și în acțiune. Să vedeți cum îi vin eu de hac. Nu-i nici pe departe atât de grozav cum vrea să ne facă să credem. Și tocmai ideea asta care începe să-i încolțească în minte trebuie să i-o scoatem. Las' că treaba asta o s-o facă coada de mătură! Priviți, vă rog!

Îl alungă pe leu de-a lungul cuștii, plesnindu-l neconținut peste nări, ca să-și țină capul în pământ.

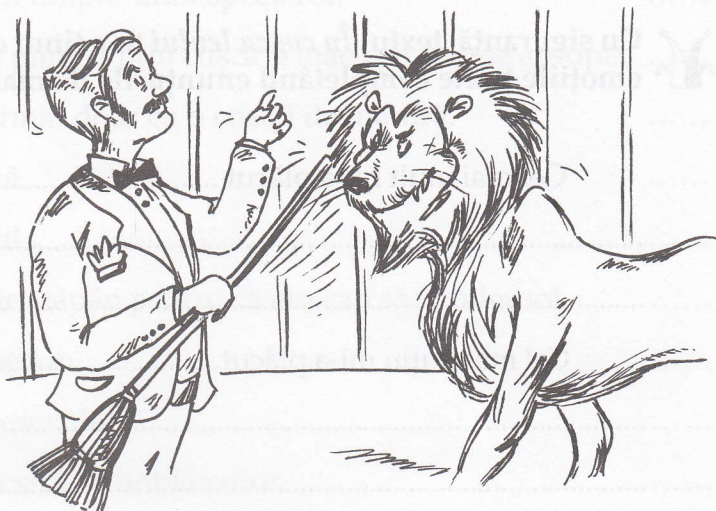
— Acum o să-l înghesui în colț.

Și Hanibal, mârâind, sforăind și scuipând, plecându-și capul și încercând să se fe-rească de loviturile încăpățânate ale cozii de mătură, dând și el scurte lovituri de labă, se trăgea mereu înapoi, ascultător, într-un colț, se ghemuia pe labele dinapoi și încerca să-și ghemuiască trupul într-o dureroasă sforțare de a se face cât mai mic. Își ținea nasul tot timpul în pământ; părea să nu fie nicio primejdie să se repeadă; în mijlocul încordării, ridică nasul și trase un căscat. Dar, cum o făcu foarte pe îndelete și cum Collins se așteptase la asta, pentru că știuse înaintea lui Hanibal că acesta va căsca, leul fu din nou plesnit peste nas.

— Asta e! anunță Collins, vorbind pentru prima oară cu căldură în glasul lui din care pierise orice urmă de încordare. Când un leu cască în toiul luptei, să știți de la mine că numai nebun nu e; ba e chiar foarte la locul lui. Sigur că e la locul lui, căci altfel s-ar repezi sau ar încerca să dea cu laba, în loc să caște. Știe bine că e bătut și căscatul nu vrea să însemne decât atât: „Mă las păgubaș. Pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă odată în pace! Mă doare nasul. Mare poftă aș avea să mă reped la tine, dar nu merge. Fac tot ce vrei și am să fiu foarte cuminte, numai nu mă lovi mereu peste nas, că mă doare foarte tare!”.

Dar omul e stăpân și nu-și poate îngădui să-l lase să scape atât de ieftin. Să vă între bine în cap că voi sunteți stăpânii! Asta să le-o vârați bine în cap. Nu încetați când vrea el. Faceți-l să înghită doctoria și, pe deasupra, să mai lingă și lingura. Faceți-l să vă lingă piciorul care îi apasă capul în țărână. Faceți-l să lingă bățul care îl bate. Ia priviți!

Și Hanibal, cel mai mare leu aflat în captivitate, cu toți dinții din gură și capturat în junglă la maturitate, un ade-vărat rege al animalelor, se dă-dea tot mai mult înapoi și se ghemuia tot mai adânc în colț, în fața amenințătoarei cozi de mătură din mâna unei stârpituri de om. Spatele îi era înco-voiat — o poziție mucleară care nu îi îngăduia să sară — iar capul și-l lăsa tot mai jos și mai jos, ascunzându-l în piept cu cea mai mare umilință



proptindu-și greutatea în încheieturi, apărându-și bietul lui nas cu labele masive, cu care, dacă ar fi lovit numai o dată, l-ar fi sfâșiat pe Collins, ucigându-l pe loc.

— O fi el șiret — li se adresa din nou Collins — dar n-are încotro. Trebuie să-mi lingă și piciorul și bățul. Priviți!

Ridică și întinse piciorul stâng, nu șovăitor și ca o simplă încercare, ci repede și hotărât, punându-l pe gâtul leului. Bățul era gata să lovească, înaintea oricărei acțiuni posibile a leului, după cum și mintea lui Collins gândea înaintea oricărui gând al leului.

Și Hanibal făcu cele ce îi fuseseră predestinate și prevăzute. Ridică capul ca fulgerul, fălcile uriașe se căsară, colții îi sclipiră gata să se înfigă în glezna delicată și acoperită cu ciorap de mătase, și anume chiar peste croiala decoltată a pantofului cafeniu. Dar colții nu ajunseră să se înfigă. Abia se porniseră la o cincime de distanță, când coada de mătură care îl aștepta îl plesni peste nas, făcându-l să și-l vâre în pământ, sub piept, și să și-l acopere din nou cu labele.

— Nu-i nebun deloc, spuse Collins. Din puținele lucruri pe care le știe își dă seama că eu pricep mai mult ca el și că i-am venit de hac. Dacă ar fi nebun, n-ar ști, nici eu nu i-aș putea ghici intențiile și nici nu i-aș putea-o lua înaintea. Atunci m-ar da gata și ar mânji toată cușca cu măruntaiele mele.

Îl împungea pe Hanibal cu vârful bățului și, după fiecare împunsătură, ținea bățul gata să lovească. Și leul cel mare zăcea și răcnea neajutorat, și la fiecare împunsătură își descoperea tot mai mult nasul și-l ridica tot mai sus, până când, în sfârșit, limba lui roșie se ivi printre colți și linse gheata care se odihnea nu prea blând pe ceafa lui, apoi linse și coada măturii, care îi administrase întreaga pedeapsă.

— Ai să fii un leu cuminte? întrebă Collins ștergându-și piciorul cu brutalitate de ceafa lui Hanibal.

Hanibal nu se putea stăpâni să nu-și mârâie ura.

— Ei, ai să fii un leu cuminte? repetă Collins, frecându-și piciorul încoace și încolo și mai brutal.

Și Hanibal își arătă nasul și cu limba lui roșie linse din nou gheata cafenie și glezna delicată, tot cafenie, pe care ar fi putut-o sfărâma dintr-o singură scrâșnătură.

Y Cu siguranță, textul *În cușca leului* te-a ținut cu sufletul la gură. Îți poți exprima emoțiile trăite completând enunțurile de mai jos:

Cel mai mult mi-a plăcut

.....

Cel mai puțin mi-a plăcut.....

.....



Compara narațiunea scrisă de tine cu cea a lui Jack London. Notează, mai jos, asemănările și deosebirile dintre cele două texte. Te poți referi la:

- temă;
- personaje;
- întâmplări;
- locul unde se petrece acțiunea;
- tonul povestirii (grav, umoristic);
- dinamica întâmplărilor povestite (ritm rapid sau lent, existența/ absența suspan-sului);
- alte aspecte care ți se par importante pentru compararea textelor.

Asemănări	Deosebiri



„Îmblânzește” enunțurile de mai jos, dovedind că ai înțeles textul citit. Scrie, pe spațiul punctat, A, dacă tu consideri că enunțul este adevărat, și F, dacă îl consideri fals. Nu uita, vei descoperi răspunsul corect căutând cu atenție informația în text.

- Harris Collins este un leu, iar Hanibal este un dresor.
- Îmblânzirea leului are loc în timpul unui spectacol.
- De două săptămâni, leul se plimba prin cușcă și ataca pe cine se apropia.
- Dresorul intră în cușcă înarmat doar cu o coadă de mătură.
- Ușa cuștii rămâne descuiată.
- Primul care lovește este leul.
- Dresorul crede că omul este stăpân pentru că are cap să gândească.
- Leul cască pentru că este nebun.
- Hanibal mușcă piciorul dresorului.
- Animalul linge mătura folosită de îmblânzitor.



Unește numele personajului cu descrierea care îi corespunde.

Harris Collins

Era bătrân, dar avea faima de a fi cel mai mare leu aflat în captivitate și nici nu-și pierduse încă dinții [...] fusese capturat în junglă la maturitate, un adevărat rege al animalelor. Se plimba în sus și în jos prin cușcă, greoi și legănat, așa cum le e obiceiul animalelor în captivitate; [...] mușchii săi păreau să lunece unii într-alții ca sub un înveliș mătăsos arămiu.

Paznicul

Nu era mai mult decât o bucățică de om, care trăia cu frica în sân ca nu cumva, la masă, mama copiilor lui să-i toarne farfuria cu supă fierbinte în cap [...]. Intră în cușcă înarmat doar cu o coadă de mătură.

Hanibal

Firea lui de bestie îi lăsase urme pe față; flanela îi era făcută fereniță și niște șanțuri roșii, paralele, săpate de-a lungul brațului, cu sângele încheșat pe ele, însemnau locul pe unde trecuseră ghearele leului.



Ordonează etapele acțiunii în desfășurarea lor firească și ilustrează-le cu para-grafele potrivite din text.

Situația finală

☐

Situația inițială

☐

Situația dificilă

☐

Depășirea situației
dificile

☐

Cauza care
declanșează acțiunea

☐

1. Respect pentru oameni și cărți

.....

.....

2.

.....

.....

3.

.....

.....

4.

.....

.....

5.

.....

.....

Y Imaginează-ți că ești „în pielea” leului Hanibal. Rescrie povestea, în 10–15 rânduri, la persoana întâi, deci din punctul acestuia de vedere.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



 Recitește ceea ce ai scris și autoevaluează-ți compunerea, notând punctele tari și punctele slabe. Ar trebui să ai în vedere: respectarea cronologiei acțiunilor, folosirea persoanei întâi, relatarea din perspectiva leului, originalitatea, coerența exprimării, ortografia și punctuația.

Puncte tari		Puncte slabe	
	1		1
	2		2
	3		3

 Te invităm pe „scaunul autorului”. Dacă ai fi scris tu textul *În cușca leului*, ce ai fi schimbat? Poți avea în vedere: titlul, finalul, personajele (scoase, introduse), deznodământul întâmplării etc.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

 **CONCURS:** Printre invitații care au participat la reprezentația dată de Harris Collins a fost și un ziarist. A scris pe loc un articol de senzație, care l-a făcut faimos. Redactează și tu un astfel de articol, despre un alt animal sau eveniment, imagine sau despre care ai auzit, și poți câștiga premiile oferite la concurs.

4. Respectă regulile privind ortografia și punctuația.